

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Arvamus nr 7/2015

(vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 287 lõike 4 teisele lõigule ja artikli 322 lõikele 2)

ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) nr 609/2014 meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks traditsioonilised, käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid, ning muude sularahavajaduste rahuldamiseks vajalike meetmete kohta

SISUKORD

	Punkt
Sissejuhatus	1–4
Üldised tähelepanekud	5
Täpsemad tähelepanekud	6–23
Käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite igakuiste kaheteistkümnendikosade maksetähtaja ettepoole toomine	6–8
Käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite igaaastaste korrigeerimiste ühtlustamine	9–11
Kogurahvatulu andmete aegumise edasilükkamine asjaomasele eelarveaastale järgnevasse neljandasse aastasse	12–14
Hilinenult kättesaadavaks tehtud summadelt arvestatava viivise muutmine	15–17
Võimalus vabastada liikmesriigid finantsvastutusest juhtudel, kui raamatupidamisarvestusse kandmine või tollivõla tekkimisest teatamine on lükatud edasi eesmärgiga mitte kahjustada kriminaaluurimisi	18–20
Teatamiskohustuse künnise suurendamine summade puhul, mida ei ole võimalik sisse nõuda	21–23
Järeldus	24

EUROOPA KONTROLLIKODA,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 287 lõike 4 teist lõiku ja artikli 322 lõiget 2,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut¹,

võttes arvesse nõukogu taotlust arvamuse avaldamiseks ülalnimetatud ettepaneku kohta, mille kontrollikoda sai kätte 22. septembril 2015,

võttes arvesse kontrollikoja varasemaid arvamusi Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta²,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE ARVAMUSE:

SISSEJUHATUS

1. 14. septembril 2015. aastal võttis komisjon vastu ettepaneku nõukogu määruseks, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) nr 609/2014³ meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks traditsioonilised, käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid, ning muude sularahavajaduste rahuldamiseks vajalike meetmete kohta.

2. Määrusega (EL, Euratom) nr 609/2014 asendatakse määrus (EÜ, Euratom) nr 1150/2000⁴ ja see jõustub samal päeval kui otsus 2014/335/EL, Euratom⁵, pärast seda, kui kõik

---

¹ KOM(2015) 447 lõplik, 14. september 2015.

² Arvamused nr 7/2014 (ELT C 459, 19.12.2014, lk 1), nr 2/2012 (ELT C 112, 18.4.2012, lk 1), nr 2/2008 (ELT C 192, 29.7.2008, lk 1), nr 2/2006 (ELT C 203, 25.8.2006, lk 50), nr 4/2005 (ELT C 167, 7.7.2005, lk 1) ja nr 7/2003 (ELT C 318, 30.12.2003, lk 1).

³ Nõukogu määrus (EL, Euratom) nr 609/2014, 26. mai 2014, meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks traditsioonilised, käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid, ning muude sularahavajaduste rahuldamiseks vajalike meetmete kohta (ELT L 168, 7.6.2014, lk 39).

⁴ Nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, 22. mai 2000, millega rakendatakse ühenduste omavahendite süsteemi käsitlev otsus 2007/436/EÜ, Euratom (EÜT L 130, 31.5.2000, lk 1), mida on viimati muudetud määrusega (EL, Euratom) nr 1377/2014 (ELT L 367, 23.12.2014, lk 14).

liikmesriigid on selle otsuse kooskõlas oma vastavate põhiseaduslike nõuetega heaks kiitnud⁶. Seetõttu ei viita kavandatud muudatused kehtivatele eeskirjadele ega avalda neile mõju.

3. Määruses (EL, Euratom) nr 609/2014 sätestatakse eeskirjad omavahendite kättesaadavaks tegemise kohta (sealhulgas kättesaadavaks tegemise ajastamine, korrigeerimised, viivis hilinevalt kättesaadavaks tehtud summadelt ning summad, mida ei ole võimalik sisse nõuda) ja komisjoni sularahavajaduste rahuldamiseks vajalike meetmete kohta. See sisaldab ka teisi praktilisi menetlusi, mis puudutavad tõendavate dokumentide säilitamist liikmesriikide poolt, liikmesriikide esitatud teabe suhtes tehtavat halduskoostööd ning liikmesriikide poolt peetavat omavahendite raamatupidamisarvestust.

4. Kõige olulisemad komisjoni kavandatavad muudatused on järgmised:

- käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite igakuiste kaheteistkümnendikosade maksetähtaja ettepoole toomine;
- käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite iga-aastaste korrigeerimiste ühtlustamine;
- kogurahvatulu andmete aegumise edasilükkamine asjaomasele eelarveaastale järgnevasse neljandasse aastasse;
- hilinevalt kättesaadavaks tehtud summadelt arvestatava viivise muutmine;
- võimalus vabastada liikmesriigid finantsvastutusest juhtudel, kui raamatupidamisarvestusse kandmine või tollivõla tekkimisest teatamine on lükatud edasi eesmärgiga mitte kahjustada kriminaaluurimisi;
- teatamiskohustuse künnise suurendamine summade puhul, mida ei ole võimalik sisse nõuda.

---

⁵ Nõukogu otsus 2014/335/EL, Euratom, 26. mai 2014, Euroopa Liidu omavahendite süsteemi kohta (ELT L 168, 7.6.2014, lk 105).

⁶ Otsust 2014/335/EL, Euratom ja määrust (EL, Euratom) nr 609/2014 kohaldatakse tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2014.

ÜLDISED TÄHELEPANEKUD

5. Kontrollikoda väljendas arvamustes nr 7/2014, nr 2/2012, nr 2/2008 ja nr 2/2006 muret selle üle, et ELi eelarve rahastamiseks kasutatav omavahendite süsteem on keerukas ning ei ole piisavalt läbipaistev. Kavandatud muudatused ei muuda praegust süsteemi oluliselt; nendega käsitletakse vaid protsessi neid osi, mis puudutavad nõutavate summade kättesaadavaks tegemist. Osa kavandatud muudatustest võib aidata täita komisjoni vajadusi, mis puudutavad likviidsust ja selle juhtimist. Kontrollikoda märgib ka, et mõned kavandatud muudatused käsitlevad teemasid, mis kontrollikoda on oma varasemates arvamustes, aastaaruannetes ja eriaruannetes tõstatanud.

TÄPSEMAD TÄHELEPANEKUD

Käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite igakuiste kaheteistkümnendikosade maksetähtaja ettepoole toomine

6. Määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 kohaselt võib komisjon paluda liikmesriikidel kanda eelarveaasta esimeses kvartalis ettemaksena ühe või kahe kuu võrra varem kontole käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite eelarvelistest summadest üks kaheteistkümnendik. Tegelikuses tähendab see, et komisjon võib eelarveaasta esimeses kvartalis ettepoole tuua kahe kaheteistkümnendiku maksmise tähtaja. Komisjon teatab liikmesriigile tasumisele kuuluvast maksest ette hiljemalt kaks nädalat enne maksetähtaega.

7. Komisjon teeb ettepaneku suurendada varem makstavat summat kahelt kaheteistkümnendikult kolmele ja pikendada perioodi eelarveaasta esimese kvartali asemel esimesele kuuele kuule. Liikmesriikidele etteteatamise tähtaeg – kaks nädalat – on samaks jäetud. Tegelikuses võib komisjon sel juhul eelarveaasta esimese kuue kuu jooksul mis tahes ajal kuni kolme kaheteistkümnendiku maksmise tähtaja ettepoole tuua, teatades sellest liikmesriikidele kaks nädalat ette.

8. Kontrollikoda leiab, et komisjonil peaks olema võimalus taotleda vajaminevat sularaha, et finantseerida maksetaotlusi õigeaegselt. Et aga sellised taotlused võivad liikmesriikides likviidsusprobleeme tekitada, peaks komisjon välja töötama süsteemi, mille abil oma

sularahavajadusi paremini planeerida ja pikendada täiendavate kaheteistkümnendike taotlustest teavitamise minimaalsed tähtaega.

Käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite iga-aastaste korrigeerimiste ühtlustamine

9. Määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikli 10 kohaselt toimub käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite korrigeerimine⁷ igal aastal detsembrikuu esimesel tööpäeval. Need korrigeerimised erinevad aastate arvestuses ja võivad olla positiivsed (liikmesriikidelt nõutavad täiendavad maksed) või negatiivsed (liikmesriikidele tagastatavad summad). Sellised korrigeerimised võivad anda tulemuseks väga suuri summasid. Seetõttu võttis nõukogu vastu määruse (EL, Euratom) nr 1377/2014, millega muudetakse määrust (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, lubades liikmesriikidel tagasiulatuvalt alates 30. novembrist 2014 teha korrigeerimised erandlikes olukordades kättesaadavaks kuni järgmise aasta septembri esimese tööpäevani. Oma arvamuses nr 7/2014 märkis kontrollikoda, et see muudatus võib omavahendite süsteemi keerulisemaks muuta.

10. Praeguse ettepaneku kohaselt arvutab komisjon käibemaksu ja kogurahvatulu korrigeerimised⁸ ning teatab liikmesriikidele lõplikud summad ametlikult aasta n+1 jaanuaris. Samal ajal esitab komisjon arvutuse, mille järgi jaotatakse aasta n+1 eelarve korrigeerimiste kogusumma liikmesriikide vahel ümber nende vastava osakaalu järgi kõigi liikmesriikide kogurahvatulus.

11. Ettepanek ei eelda paranduseelarvet ja võimaldab komisjonil leevendada mõju liikmesriikide sularahavajadustele seoses korrigeerimistest tulenevate summade

---

⁷ Igall aastal peavad liikmesriigid edastama komisjonile käibemaksu ja kogurahvatulu ajakohastatud andmed veel muutuda võivate aastate (neli aastat) või teemade kohta, mille suhtes on esitatud reservatsioon. Komisjon kasutab seda teavet liikmesriikide varasemate aastate käibemaksu ja kogurahvatulu osamaksete ümberarvutamiseks.

⁸ Aasta n-1 ja varasemate aastate käibemaksu ja kogurahvatulu andmete põhjal, mis liikmesriigid on komisjonile edastanud aastal n vastavalt nõukogu 29. mai 1989. aasta määruse (EMÜ, Euratom) nr 1553/89, mis käsitleb käibemaksust laekuvate omavahendite kogumise kindlat ühtset korda (EÜT L 155, 7.6.1989, lk 9), artikli 7 lõikele 1 ja nõukogu 15. juuli 2003. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1287/2003, mis käsitleb rahvamajanduse kogutulu ühtlustamist turuhindades (ELT L 181, 19.7.2003, lk 1) (rahvamajanduse kogutulu määrus), artikli 2 lõikele 2.

maksmisega⁹. Samuti pikendatakse teatamiskuupäeva (enne 1. veebruari) ja liikmesriikide poolt summade kättesaadavaks tegemise kuupäeva (1. juuni) vahelist aega, mis vähendab liikmesriikides eelarve ja likviidsuse alast ebakindlust. Kontrollikoja hinnangul on see ettepanek samm edasi omavahendite süsteemi lihtsustamise suunas.

Kogurahvatulu andmete aegumise edasilükkamine asjaomasele eelarveaastale järgnevasse neljandasse aastasse

12. Määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 kohaselt saab kogurahvatulu andmetes tehtavaid muudatusi arvesse võtta ainult asjaomasele eelarveaastale järgneva neljanda aasta 30. septembrini.

13. Komisjon teeb ettepaneku pikendada seda tähtaega asjaomasele eelarveaastale järgneva neljanda aasta 30. novembrini.

14. Kuna liikmesriigid esitavad kogurahvatulu andmed 22. septembril¹⁰, ei pruugi komisjonil olla piisavalt aega, et neid enne aegumist hinnata. Seetõttu pooldab kontrollikoda kavandatavat tähtaja pikendamist.

Hilinenult kättesaadavaks tehtud summadel arvestatava viivise muutmine

15. Määrusega (EL, Euratom) nr 609/2014 nähakse ette viivise baasmäär (Euroopa Keskpanga või euroalavälise riigi keskpanga põhiline refinantseerimismäär), mida suurendatakse 2 protsendipunkti võrra ja lisaks 0,25 protsendipunkti võrra iga viivitatud kuu kohta. Määr kehtib kogu viivitatud perioodi suhtes (alates makse tähtpäevast kuni summa komisjoni kontole kandmiseni).

16. Komisjon teeb ettepaneku suurendada viivisemäära 2 protsendipunktilt 3,5-le, säilitades igakuise suurendamise 0,25 protsendipunkti võrra. Lisaks teeb komisjon ettepaneku seada suurendamise ülempiiriks 20 protsendipunkti.

---

⁹ Mõju komisjoni eelarvele ja raamatupidamisarvestusele puudub. Liikmesriigid peavad üksnes tasuma (või vastu võtma) summad, mis on arvutatud vastavalt kogurahvatulust moodustatavale osale.

¹⁰ Vt määruse (EÜ, Euratom) nr 1287/2003 artikli 2 lõige 2.

17. Kontrollikoja hinnangul tuleks hilinemisega kättesaadavaks tehtud summade suhtes intressi kohaldamisel leida tasakaal liikmesriikidele nende maksekohustuste täitmiseks pakutava stiimuli ja proportsionaalsuse põhimõtte vahel. Seetõttu pooldab kontrollikoda ettepanekut kehtestada intressimäärade ülempiir.

Võimalus vabastada liikmesriigid finantsvastutusest juhtudel, kui raamatupidamisarvestusse kandmine või tollivõla tekkimisest teatamine on lükatud edasi eesmärgiga mitte kahjustada kriminaaluurimisi

18. Määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 artikli 13 lõike 2 kohaselt on liikmesriigid vabastatud selliste kindlaksmääratud nõuetele vastavate summade komisjoni käsutusse andmise kohustusest, mida ei ole võimalik sisse nõuda i) vääramatul jõe tõttu või ii) muudel liikmesriikidest mittesõltuvatel põhjustel.

19. Komisjon teeb ettepaneku lisada täiendav lõige, mille kohaselt on liikmesriigid vabastatud selliste summade komisjoni käsutusse andmise kohustusest ka siis, kui raamatupidamisarvestusse kandmine või tollivõlast teatamine kooskõlas tollieeskirjadega lükatakse edasi, et mitte kahjustada kriminaaluurimist. Kohustusest vabastatakse juhul, kui täidetud on kolm tingimust¹¹.

20. Kontrollikoja hinnangul on ettepanek kooskõlas liidu tolliseadustiku sarnase viitega¹² ja võib anda liikmesriikidele parema võimaluse ELi finantshuve kaitsta. Liikmesriikides ei käsitleta aga kuriteo (ja seega ka kriminaaluurimise) mõistet ühtemoodi. Lisaks leiab kontrollikoda, et kavandatud tingimused jätavad liiga palju ruumi tõlgendamiseks.

---

¹¹ Tingimused on järgmised:
 a) kriminaaluurimised on õigustatud kaitsmaks liidu finantshuve;
 b) kriminaaluurimised viiakse läbi hoolikalt;
 c) siseriiklikke lõive ja makse ei kohelda soodsamalt kui lootusetuid nõudeid.

¹² Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1), artikli 102 lõige 3 ja artikli 105 lõige 6.

Teatamiskohustuse künnise suurendamine summade puhul, mida ei ole võimalik sisse nõuda

21. Määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 kohaselt edastavad liikmesriigid komisjonile aruande, mis sisaldab teavet sissenõudmisele mittekuuluvateks loetavate summade kohta, kui asjaomaste kindlaksmääratud nõuete suurus ületab 50 000 eurot¹³.

22. Komisjon teeb ettepaneku künnis liikmesriikide ja komisjoni halduskoormuse vähendamiseks kahekordistada, tõstes see 100 000 eurole.

23. Kontrollikoda tervitab sellist muudatust ja märgib, et künnist ei ole alates 2004. aastast üle vaadatud¹⁴. Komisjon arvutas uue künnise varasemate andmete põhjal eesmärgiga vähendada halduskoormust, sealjuures asjaomaseid summasid põhjendamatult ohtu seadmata. Kontrollikoda märgib ühtlasi, et komisjon saab juhtumeid hinnata ka liikmesriikides tehtava iga-aastase kontrolli käigus.

JÄRELDUS

24. Määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 kavandatavad muudatused peaksid praeguseid omavahendite kättesaadavaks tegemise menetlusi parandama.

---

¹³ See puudutab summasid, mis on traditsiooniliste omavahendite raamatupidamisarvestuses maha kantud kui summad, mida ei ole võimalik sisse nõuda. Komisjon analüüsib neid juhtumeid ja hindab, kas määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 artikli 13 lõikes 2 sätestatud tingimused, mille alusel on liikmesriigid vabastatud vastavate summade komisjoni käsutusse andmise kohustusest, on täidetud.

¹⁴ Nõukogu 16. novembri 2004. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2028/2004, millega muudetakse määrust (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, millega rakendatakse ühenduste omavahendite süsteemi käsitlev otsus 94/728/EÜ, Euratom (ELT L 352, 27.11.2004, lk 1), artikli 1 lõige 13.

IV auditikoda, mida juhib kontrollikoja liige Milan Martin CVIKL, võttis käesoleva aruande vastu 11. novembri 2015. aasta koosolekul Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

president

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA